KRNANY u NETVOŘIC.

KAPITOLA ČTVRTÁ, ČÁST PRVNÍ

KRŇANY

Foto v úvodu: Bohumil Kudrna ze Slapnice kolem roku 1930, foto Dvořák, Davle. Pohled na Krňany z jihu.

Mapa: Povinné císařské otisky v měřítku 1:2 880 zachycují stav v době mapování, tj. 1826–1843, Čechy.

DO HISTORIE VSTUPUJÍ KRŇANY, TELETÍN A TŘEBSÍN

Krňany, obchod s koloniálním zbožím Františka Pertlíka, který byl zastřelen za II. světové války. Obchod převzala jeho dcera Zdena Dvořáková, čp. 10. Obchod měl velmi zajímavý vstupní portál.

Z pohledu historických pramenů jsou z trojice uvedených obcí nejstarší **Krňany**. Podle Antonína Profouse a jeho Místních jmen v Čechách (Praha 1949) byla nejstarší zmínka o Krňanech učiněna v listině českého knížete Vratislava II., (zmínka není přímo datována a tak je možné její zařazení určit jen dobou vlády knížete mezi lety 1061–1085), kterou klášteru na sv. Jana Křtitele na Ostrově tuto ves dává darem.

Za krále Přemysla Otakara I. přechází do vlastnictví benediktinek při bazilice sv. Jiří na Pražském hradě, na počátku 14. století se však vrací do držení ostrovského kláštera. V tehdejších dokumentech se Krňany objevují jako Chrynany, Krinas, Kirnaz či Kirneni. Klášterní urbář v roce 1388 uvádí jmenovitě poplatníky z místních lánů: Vacek, Jenek, Beran, Jakub, Beneš, Řeháč, Vítek a Mikuláš, syn Slaviborův. Význam místního jména Krňany

Třebsín, přelom 19. století.

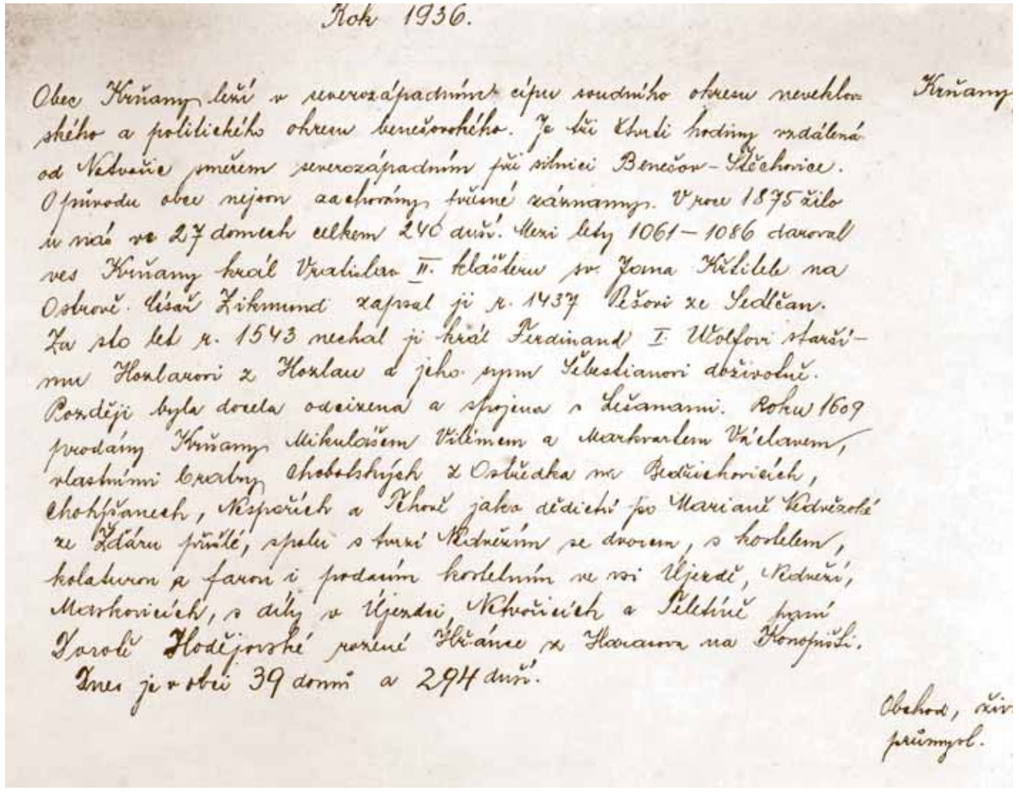

Rok 1936.

Krňany

Obec Krňany leží v severozápadním cípu soudního okresu neveklovského a politického okresu benešovského. Je tři hodiny vzdálená od Neveklova směrem severozápadním při silnici Benešov-Sedlčany. O původu obce nejsou zachovány žádné záznamy. V roce 1375 žilo v ní ve 27 domech celkem 240 duší. Mezi lety 1061–1086 daroval ves Krňany král Vratislav II. klášteru sv. Jana Křtitele na Ostrově. Císař Zikmund zapsal ji r. 1437 Ješovi ze Sedlčan. Za sto let r. 1543 nechal ji král Ferdinand I. Wolfovi staršímu Houlanovi z Houlanu a jeho synu Sebastianovi doživotně. Později byla dosud odcizena a spojena s Sušanami. Roku 1609 prodány Krňany Mikulášem Vilímem a Markvartem Václavem, vlastními bratry Chobolských z Ostředka na Bedřichovicích, Chotěšanech, Nespořích a Třebsíně jako dědictví po Marianě Kadržické ze Žáru přulé, spolu s tvrzí Nedvězím se dvorem, s hostelem, kolatorem a farou i prodaným hostelním ve vsi Újezdě, Nedvězí, Merhovicích, s díly v Újezdu, Nekvořicích a Sedlčině panu Jarovi Hodějovské rozené Škrance z Harasova na Konopišti. Žije v obci 39 domů a 294 duší.

Obchod, živ. průmysl.

Původní kronika Krňan.

vysvětlují jazykovědci takto: jméno Krňany znamená „ves lidí Krnových nebo Krňových“. Doklady z let 1227 (Kirnaz) a 1233 (Krinas) mají starý lokál „Krňas“ znamenající „v Krňanech“ (Profous, II, 1949, s. 411).

Teletín se v písemných historických pramenech poprvé připomíná v roce 1379 (v soudních spisech pražské konsistoře). Ves byla rozdělena mezi několik vladyckých rodů, a proto jsou z dnešního pohledu vlastnické vztahy a obtížně rekonstruovatelné. Část patřila patrně také pražskému arcibiskupství.

(Rozdělení vsi trvalo ještě v 16. století, kdy část patřila k Nedvězí a část ke Tloskovu.) Teleta znamenalo buď Teletův, tedy Teletův dvůr, nebo vzniklo z nadávky „tele“ s významem „hlupák“.

Husitské války pak přinesly vedle ničení i změny vlastnických vztahů, které došly opět změn v po bělohorském období.

Krňany, třicátá léta.

Z konce 14. století se také datují první zmínky o **Třebsínu** a ostrovský urbář uvádí také odvody z Třebsína (měl o tři lány více a bylo tím pádem i více poplatníků), tedy: Havel, Maříček, dva Klimentové, Soběhrd, Petr, Smetana Ješek, Matěj, Jindřich a Mikšík. Od osobního jména Třebsa je odvozeno místní jméno Třebsín a znamená Třebsův dvůr (Profous, IV., 1957, s. 367).

Stanislav Kasík, Heraldická kancelář „Dauphin“

OBEC KRŇANY SE SKLÁDÁ ZE TŘÍ MÍSTNÍCH ČÁSTÍ – KRŇANY, TELETÍN A TŘEBSÍN.

*Z pohledu historických písemných pramenů jsou „nejstarší“ Krňany (Antonín Profous, Místní jména v Čechách, II, Praha 1949, s. 411 – Krňany; IV, Praha 1957, s. 321 – Teletín, s.367 – Třebsín; dále jen Profous). Nejstarší zmínka o Krňanech byla učiněna v listině českého knížete Vratislava II., kterou benediktinskému klášteru sv. Jana Křtitele na Ostrově daruje vsi Krňany, Všetice a Nové Sedlo (*villam

Krňany, cesta od Slapnice. Nová silnice se stavěla v období 1933–35 do Teletína a Vysokého Újezdu. Dvě postavy jsou u odbočky do Marše a dál do osady Red River a Proudy již na březích Vltavy. Údajně tudy také procházela husitská vojska na Prahu.

Chrynany – *Codex diplomaticus et epistolaris Regni Bohemiae, Tomus I., Pragae 1904–1907, č. 83, s. 89; dále jen CDB). Uvedená listina se nezachovala, ale o darování knížete Vratislava se zmiňuje listina krále Přemysla Otakara I. datovaná 17. 1. 1205 a potvrzující ostrovskému klášteru jeho statky (viz níže). Časové zařazení předpokládané Vratislavovy darovací listiny je tedy jen rámcové a vymezené lety jeho vlády jako knížete, 1061–15. 6. 1085. 15. 6. 1085 je datum jeho pražské královské korunovace, ale králem se stal již 20. 4. 1085 v Mohuči, po korunovaci z rukou císaře. Jako král je Vratislav I. (Marie Bláhová, Historická chronologie, Praha 2001, s. 622).*

*V pořadí druhou zmínku o Krňanech přináší listina krále Přemysla Otakara I. datovaná 17. 1. 1205. Král konfirmuje klášteru na Ostrově práva, platy a darování. Součástí listiny je zmínka o darování vsí Krňany (*Chrynany*), Všetice a Nové Sedlo knížetem Vratislavem (CDB, II, Pragae 1912, č. 359, s. 379–383). Listina se nedochovala v originále, ale jen v opisech (například v archivu v Třeboni). Historiky je považována za falzum ze 13. století. Její obsah však je vnímán jako odrážející majetkové poměry ostrovského kláštera ve 13. století.*

*Změnu ve vlastnictví obce Krňany ve prospěch kláštera benediktinek při bazilice sv. Jiří na Pražském hradě potvrzuje nedatovaná listina krále Přemysla Otakara I. abatyši Anežce (králova dcera). Král konfirmuje klášteru držení statků a svobod. V řadě vyjmenovaných vesnic jsou zmíněny i Krňany (*Kirnaz *– CDB, II, Pragae 1912, č. 378, s. 418–423). Tato listina, stejně jako předchozí, je považována za falzum ze 13. století a byla editorem rámcově zařazena do let 1201–1220 (později bylo časové zařazení listiny upraveno na údaj „ok. 1227“ (Profous, II., 1949, s. 411). Tato „listina“ je uložena ve vídeňském dvorském archivu. Její označení falzem je relativní (viz další listina papeže Řehoře IX., z 2. 7. 1233).*

Papež Řehoř IX. vydal 2. 7. 1233 listinu, kterou klášteru sv. Jiří na Pražském hradě potvrzuje držení všech statků a svobod. Ve výčtu vsí patřících klášteru jsou zmíněny i Krňany (Krinas – Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae, Pars I., Pragae 1855, č. 810, s. 379–381; dále jen RB). Tato listina se zachovala v originále (Rakouský státní archiv, Vídeň) a velice pravděpodobně je v souvislosti s předchozí listinou, která je označována jako „falzum“. Lze mít za to, že potvrzení Přemysla Otakara I. pro klášter sv. Jiří na Pražském hradě, předcházelo potvrzení papežskému a to se opíralo o znění listiny krále. Taková domněnka je možná na základě porovnání obou listin. Díky shodnému řazení jmen jednotlivých vsí lze mít za to, že jedna z listin měla předlohu v té druhé. Pak označení „falzum“ pro listinu Přemysla Otakara I. by mělo zřetelné limity – originální listina zřejmě existovala, jen se do dnešních časů nedochovala.

Držení Krňan klášterem sv. Jiří na Pražském hradě bylo jen dočasné. Na počátku 14. století byla ves opět v držení ostrovského kláštera. To potvrzuje listina papeže Klimenta V. z 13. 12. 1310, kterou klášteru sv. Jana Křtitele na Ostrově potvrzuje držení statků a svobod. Krňany jsou ve výčtu celé řady vsí zmíněny pod jménem „Kirneni“ *(RB II., Pragae 1882, č. 2243, s. 971–972). Listina vedle vsi Krňany zmiňuje také následující vesnice z jejího okolí na obou březích Vltavy a Sázavy: Libeň, Okrouhlo, Březová, Oleško, Záhořany, Petrov, Sázava, Pikovice, Hradišťko, Třebsín, Hostěradice, Maskovice, Všetice, Ouštice, Soběšovice, Neštětice, Zaječí, Blažim, Nahoruby, Bělice, Keleč, Nebřich, Loutí, Třebenice, Štěchovice, Masečín, Hvozdnice, Bratřínov, Bojanovice,*

Krňany, Brabcovna, na jejím místě byl postaven v letech 1973–74 v Akci Z obchod se smíšeným zbožím.

Krňany, pohled z Marše na Slapnici. Ve spodní části místa, označovaného v Marši vznikla v období 1925–26 osada Red River.

Měchenice, dvůr Řeň a přívoz v Čakovicích. Dále listina zmiňuje další vsi, statky, kaple a klášterní proboštství na horní Vltavě u Zátoně, u sv. Jana pod Skalou, u Domažlic, ve Slaném atd. V době předcházející vydání této listiny zřejmě došlo k dohodě představitelů obou klášterů o směně některých klášterních statků. Ostatně, jak ostrovský, tak i svatojiřský klášter, patřily do jednoho řádu benediktinů. V této listině je také činěna první zmínka o Třebsínu (Trsebsin) zachovaná v písemných historických pramenech.

Krňany patřily ostrovskému klášteru již natrvalo, jak potvrzuje klášterní urbář sepsaný v roce 1388 za opata Mstislava. Urbář registroval platy, které klášteru příslušely z jednotlivých vsí a od jednotlivých hospodářů (Decem registra censuum Bohemica, edit. Josef Emler, Praha 1881, s. 53; dále jen DRC). Z Krňan bylo placeno z pěti a půl lánu po 35 groších z každého z nich v jednom termínu. S tím byla spojena povinnost dvou dní práce s potahem na dvoře v Řeni a odvod naturálních dávek v podobě vajec a kuřat (DRC, s. 57). Zápis také jmenovitě uvádí poplatné vlastníky lánů – Vacek, Jenek, Beran, Jakub, Beneš, Řeháč, Vítek, Mikuláš syn Slaviborův. Seznam poplatníků nám umožňuje poznat po jménech nejstarší poznatelné obyvatele vsi. Celková suma z Krňan pak byla 6 kop, 40 grošů a 6 halířů (DRC, s. 62).

*Ostrovský urbář uvádí také platy ze vsi Třebsín (*Trzebsin*). Bylo odváděno z devíti lánů ve dvou termínech – o svátku sv. Jiří a sv. Havla – vždy po 18 groších z každého lánu. Vedle toho byla stanovena povinnost dvou dní práce s potahem na poplužním dvoře v Řeni a naturální dávky – šest kuřat někdy v době mezi svátky sv. Martina (11. 11.) a Narození Páně (24. 12. – Vánoce; DRC, s. 58). Jak je patrné, tak Třebsín byl větší než Krňany o více jak tři lány. I zde byl vytvořen jmenovitý seznam všech poplatníků. Byli to – Havel, Maříček, Kliment „Chilca“, Soběhrd, Petr, Kliment Racek, Smetana Ješek, Matěj, Jindřich a Mikšík. Ti úhrnem platili ročně 5 kop a 24 grošů (DRC, s. 62) – tedy méně jak v Krňanech.*

Teletín se v písemných historických pramenech poprvé připomíná v roce 1379 a je zmíněn v soudních aktech pražské konzistoře (Profous, IV, 1957, s. 321). Ves byla rozdělena mezi několik vladyckých rodů a z dnešního pohledu jsou vlastnické vztahy značně nepřehledné a obtížně rekonstruovatelné. Část pravděpodobně patřila také pražskému arcibiskupství, jehož konzistoř v uvedeném roce 1379 řešila nějaký spor. Rozdělení vsi trvalo i v 16. století, kdy část v roce 1563 patřila k Tloskovu a část k Nedvězí (August Sedláček, Místopisný slovník historický Království českého, b. d. a m. v. a. 880). V roce 1563 byl držitelem Tloskova a zároveň Neveklova Adam Řepa z Neveklova, který tehdy učinil vklad o svém majetku do Desek zemských. Adam Řepa zemřel v roce 1574 jako poslední člen rodu a po něm dědil Bernard Hodějovský z Hodějova (August Sedláček, Hrady, zámky a tvrze Království českého, XV., Praha 1927, s. 123–125). Nedvězí držel Jan Nedvězský z Nedvězí (+ 1585).

Zásadní změny ve struktuře feudální držby přinesly husitské války. A to zejména na úkor církevních institucí. Klášter Ostrov byl zničen a jeho majetek rozchvácen. V roce 1437 zapsal císař Zikmund ves Krňany a další statky Pešovi

Krňany v polovině 20. století.

ze Sedlčan (Archiv český, 2, Praha 1842, č. 278, s. 176; Peša ze Sedlčan je rodově a heraldicky neidentifikovatelná osoba, mně se jeho zařazení nepodařilo). Ve stejné době patřil Třebsín k panství Lešany v držení Jana Řitky z Bezdědic. A Teletín z části k Nedvězí, které měli bratři Zdeněk a Martin z Nedvězí. Mimořádně komplikované majetkové vztahy a příslušenství jednotlivých vsí k různým panstvím, v držení střídajících se vlastníků, ukončilo období pobělohorských konfiskací.

Za účast ve stavovském povstání v letech 1618–1620 byl pokutován Bohuslav Hodějovský z Hodějova na Benicích a Nedvězí. Konfiskační komise ho 3. 11. 1622 odsoudila ke ztrátě třetiny majetku. Vedle statku Býnice (Benice) propadl také statkem Nedvězí, jehož rozsah byl komisí podrobně popsán – „tvrz a ves Nedvězí s dvorem poplužním, pivovárem, 2 mlýny, 7 rybníky, ostrovem ve Vltavě, a vsi Maskovice a Krňany celé, pak dílem vsi Oujezd (Vysoký) s podacím kostelním, Pohoří, Teletín, Lhota a Loutě, též díl městečka Netvořic a dvůr poplatní na Stromči, jak to Dorota Hodějovská l. 1609 od bratří Chobotských z Ostředka za 10.000 kop míš. koupila". Od české královské komory koupil Býnice a Nedvězí v roce 1623 Albrecht z Valdštejna, ale téhož roku je prodal Pavlovi Michnovi z Vacínova (Tomáš Bílek, Dějiny konfiskací v Čechách po r. 1618, Praha 1882, s. 152–153). Pavel Michna získal v pobělohorské době řadu statků, např. v roce 1622 koupil od Magdalény Mladotové z Labouně Lešany (Miloslav Bělohlávek a kol., Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, IV. Západní Čechy, Praha 1985, s. 183). K nim Michna připojil Krňany a díl Teletína. Lešany pak patřily ke Konopišti, které Michna získal v roce 1623 od Albrechta z Valdštejna. V roce 1627 koupil Michna od Kryštofa Šimona hraběte z Thunu Statek Libeň a ten připojil k panství Dolní Břežany, který koupil ve shodném roce od Kateřiny Polyxeny z Donína, roz. Hruškové z Voděrad. Pavel Michna z Vacínova, potomek měšťana z Budyně nad Ohří, zemřel v roce 1632 jako nesmírně bohatý šlechtic. Jeho dědictví však prohospodařily další generace. Lešany, jejichž součástí byly Krňany, Teletín a nakonec i Třebsín, získala metropolitní kapitula při katedrále sv. Víta na Pražském hradě. Ta zde byla vrchností až do konce patrimoniální správy, kterou v roce 1850 nahradila správa státní, zřízením okresních soudů, okresních, městských a obecních úřadů. Lešanský statek měla kapitula až do roku 1949.

Významnou součástí historie obce Krňany je tradice pěstování jahod. Rudolf Strimpl, správce hospodářského dvora na Chlístově v Teletině si nechal po svých cestách po Americe poslat z USA sadbu polních jahod. Pěstování jahod se zde rychle rozšířilo a stalo důležitým zdrojem příjmů zdejšího obyvatelstva. Jahodami byl zásobován arcivévodský zámek v Konopišti a také trhy v Praze. Ještě v 60. letech 20. století mělo pěstování jahod v Krňanech mezinárodní věhlas, přesto pěstování ve velkém postupně upadalo. I tak jsou Krňany odbornými publikacemi již natrvalo považovány za kolébku pěstování jahod v Čechách

JAHODA VE ZNAKU KRŇAN

Ve vztahu k české komunální heraldice je pozitivní zjištění, že celá rostlina jahodník, resp. jen jahody nejsou součástí žádného českého historického městského znaku a také nejsou součástí žádného novodobého obecního znaku. To znamená, že znak obce Krňany je nezaměnitelným s mimořádnými a výjimečnými vlastnostmi. Dle historických zjištění má jahodník ve znaku francouzské město Arbouze v oblasti Auvergne a samotnou jahodu město Fraisse v oblasti Lyonnais (fraisse – fr. jahoda). V české rodové heraldice měl v erbu jahodník (jahodový keřík) rod Veseckých z Vesce, jahody samotné Zahrádkové z Turova (Vojtěch Král z Dobré Vody, Heraldika, Praha 1900, s. 122).
Symbolika jahod má biblické kořeny. Patří k tzv. „rostlinstvu Mariinu". Symbolizuje ušlechtilou skromnost a pokoru. Díky trojčetnosti listů má také význam vztahující se k Nejsvětější Trojici (Jan Royt, Hana Šedinová, Slovník symbolů, Praha1998, s. 84; Gerd Heinz-Mohr, Lexikon symbolů, Praha 1999. s. 79).

Krajina kolem Krňan.

Třebsín, první polovina dvacátého století.

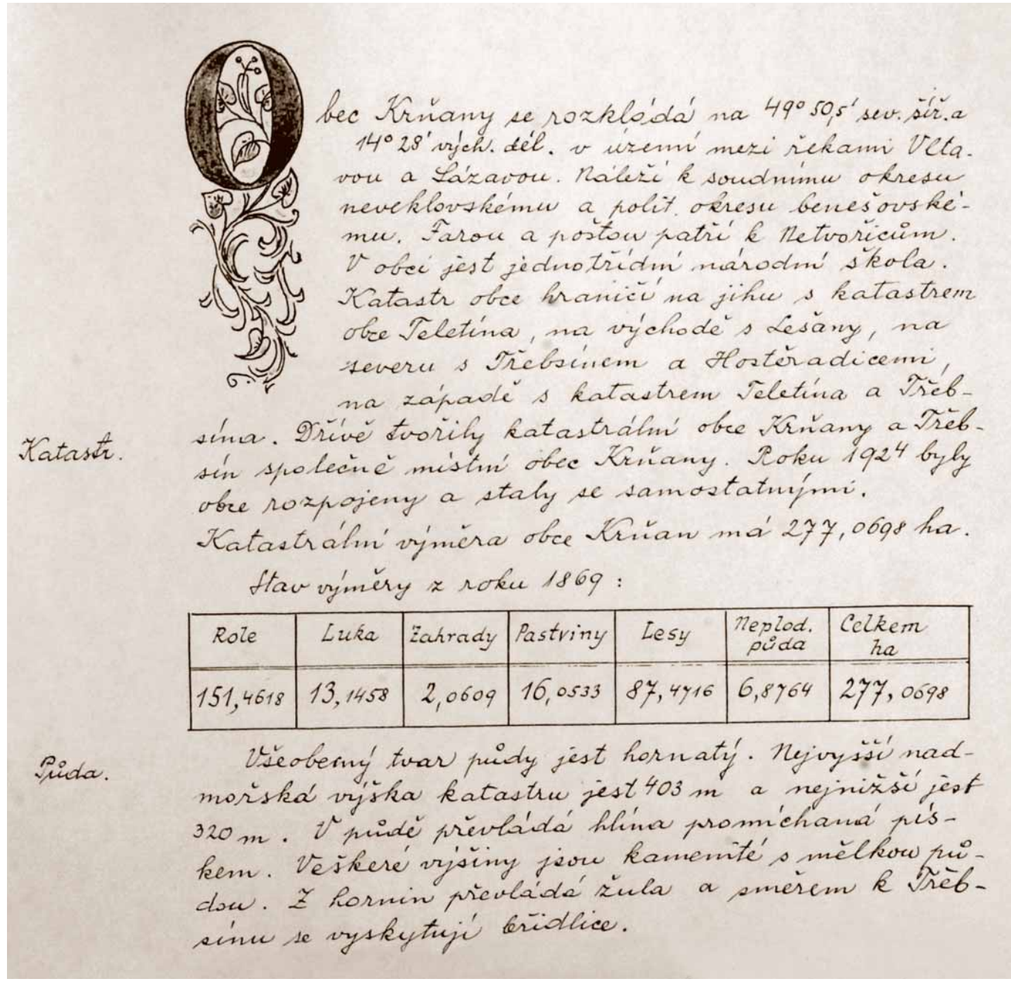

Obec Krňany se rozkládá na 49° 50,5' sev. šír. a 14° 28' vých. děl. v území mezi řekami Vltavou a Sázavou. Náleží k soudnímu okresu nevěklovskému a polit. okresu benešovskému. Farou a poštou patří k Netvořicům. V obci jest jednotřídní národní škola.

Katastr.

Katastr obce hraničí na jihu s katastrem obce Teletína, na východě s Lešany, na severu s Třebsínem a Hostěradicemi, na západě s katastrem Teletína a Třebsína. Dříve tvořily katastrální obce Krňany a Třebsín společně místní obec Krňany. Roku 1924 byly obce rozpojeny a staly se samostatnými.

Katastrální výměra obce Krňan má 277,0698 ha.

Stav výměry z roku 1869:

Role	Luka	Zahrady	Pastviny	Lesy	Neplod. půda	Celkem ha
151,4618	13,1458	2,0609	16,0533	87,4716	6,8764	277,0698

Půda.

Všeobecný tvar půdy jest hornatý. Nejvyšší nadmořská výška katastru jest 403 m a nejnižší jest 320 m. V půdě převládá hlína promíchaná pískem. Veškeré výšiny jsou kamenité s mělkou půdou. Z hornin převládá žula a směrem k Třebsínu se vyskytují břidlice.

PATRONKA KRŇAN PANNA MARIA

Kaplička z 19. století

Krňany, kaplička Panny Marie, 19. století.

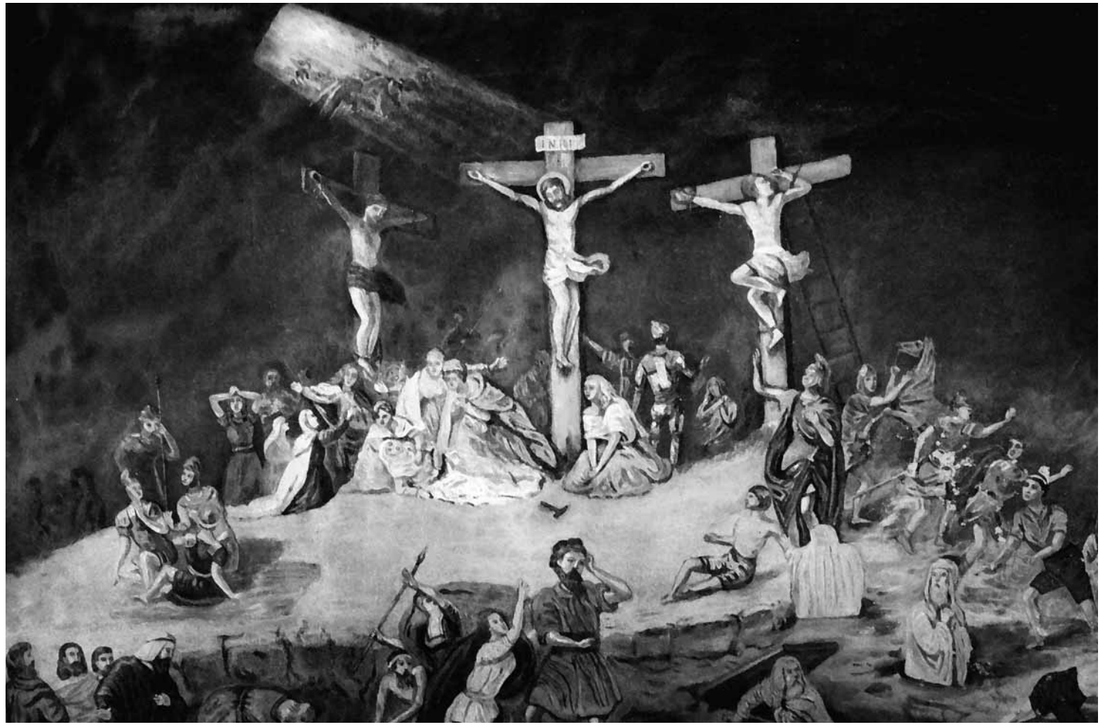

Krňany, kaplička, čelný obraz kapličky od Rudolfa Váni z rodu újezdských Váňů.

Krňany, kaplička, přelom 19. století, v pozadí první domek, který patřil starému rodu Krňanských, za ním hospoda Zavadilů/Tůmova.

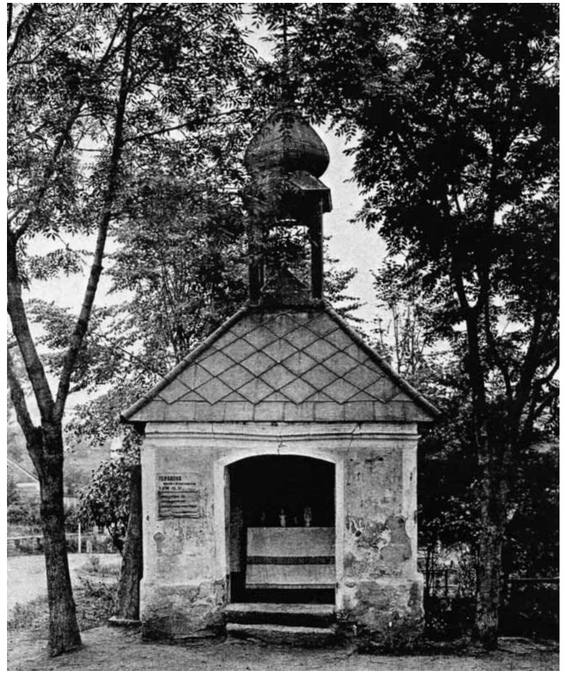

Kaplička v roce 1941. Muzeum Podblanicka.

Obraz Panny Marie z kancionálu kláštera na Ostrově umístěný do kapličky při oslavách 950 let prvého písemného záznamu o obci Krňany. Faksimile obrazu datovaného do období roku 1200.

OBČANY KRŇAN ZASÁHLA I. SVĚTOVÁ VÁLKA

Před odchodem do I. světové války. Neznámí hrdinové.

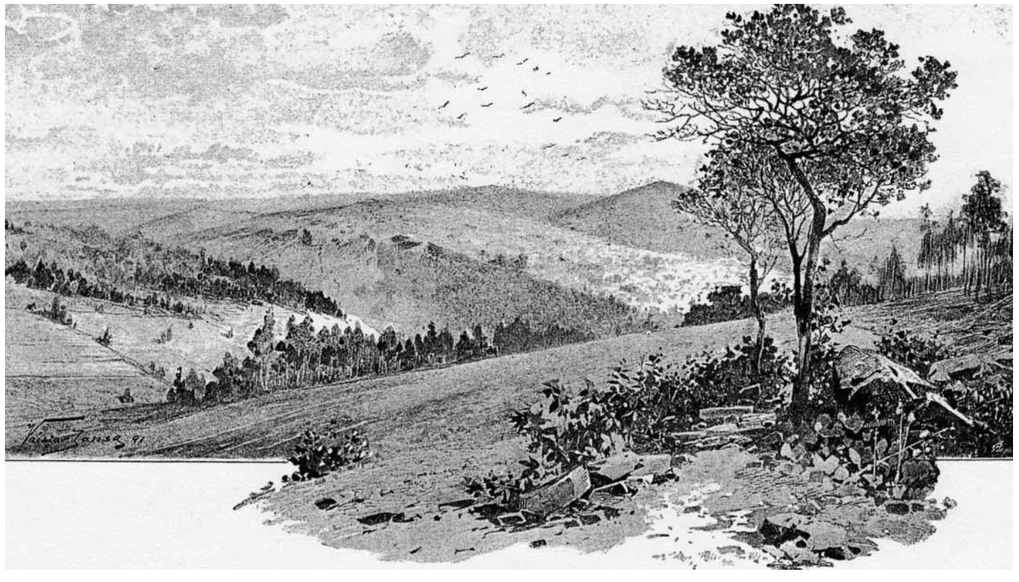

Krajina u Krňan, obrázek, který si některý z rekrutů vezl s sebou do I. světové války.

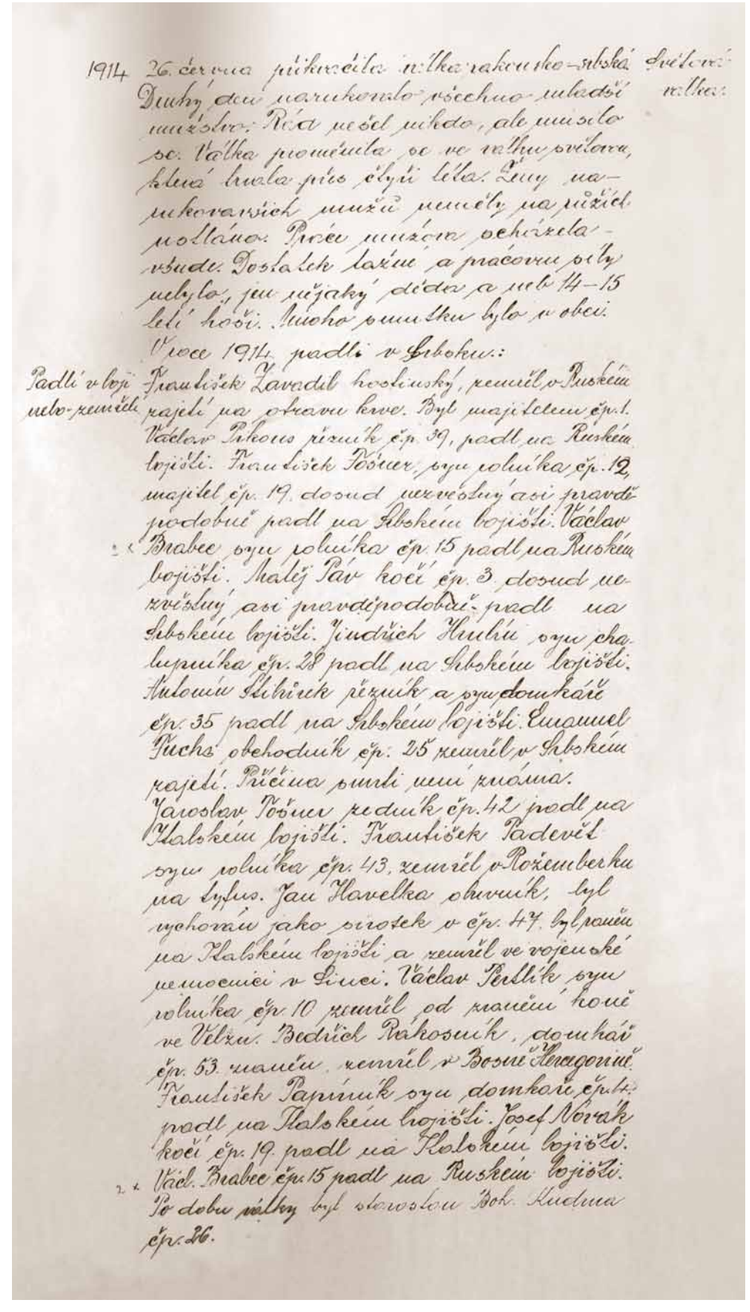

1914 26. června přikročila válka rakousko-uherská Světové válce:
Druhý den naruckovalo všechno mladší
mužstvo. Říša nešel nikdo, ale muselo
se. Válka proměnila se ve válku světovou,
která trvala přes čtyři léta. Ženy na-
rukovaných mužů nemohly na nižší
nařízení. Práci mužům obhájela –
všude. Dostalek lazu a pracovní síly
nebylo, jen nějaký dědo a pak 14–15
letí hoši. Mnoho smutku bylo v obci.
V roce 1914 padli v Srbsku:
Padli v bojích nebo zemřeli: František Zavadil hostinský, zemřel v Ruském zajetí na otravu krve. Byl majitelem čp. 1.
Václav Pikous pazník čp. 39, padl na Ruském bojišti. František Pešner, syn rolníka čp. 12, majitel čp. 19, dosud nezvěstný asi pravděpodobně padl na Srbském bojišti. Václav Brabec, syn rolníka čp. 15 padl na Ruském bojišti. Malý Pav hoch čp. 3 dosud nezvěstný asi pravděpodobně padl na Srbském bojišti. Jindřich Hruška, syn chalupníka čp. 28 padl na Srbském bojišti. Antonín Štěbánek pazník a syn domkáře čp. 35 padl na Srbském bojišti. Emanuel Pucha obchodník čp. 25 zemřel v Srbském zajetí. Příčina smrti mu známa. Jaroslav Pešner pazník čp. 42 padl na Ruském bojišti. František Radevič syn rolníka čp. 43, zemřel v Rožemberku na tyfus. Jan Havelka obuvník, byl vychován jako sirotek v čp. 47, byl raněn na Ruském bojišti a zemřel ve vojenské nemocnici v Linci. Václav Pertlík syn rolníka čp. 10 zemřel od ranění koně ve Velzu. Bedřich Rákosník, domkář čp. 53 raněn, zemřel v Bosně Hercegovině. František Papírník syn domkáře čp. 4 padl na Ruském bojišti. Josef Novák hoch čp. 19 padl na Ruském bojišti. Václ. Brabec čp. 15 padl na Ruském bojišti. Po dobu války byl starostou Boh. Hudina čp. 26.

Původní kronika Krňan, záznam všech obyvatel Krňan, kteří odešli do I. světové války.

STARÉ KRŇANSKÉ RODY

Krňanský rod Bobků

Rodina Bobků z období začátku II. světové války před vystěhováním obce v rámci cvičiště SS.

Dcera hajného Doležala, Anna Doležalová, provdaná Bobková, foto po roce 1905.

Bobkovi na přelomu 19. století.

Anna Doležalová za svobodna s rodiči, kolem roku 1905.

Družička paní Skalická, provdaná Stibůrková, a mládenec Blahomír Bobek.

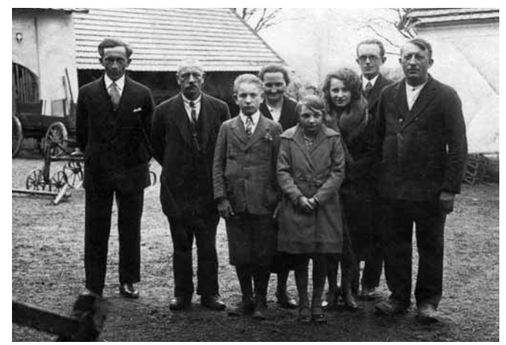

Rodina Bobkova z roku 1937.

Dvůr statku rodu Bobků, rok 1911.

Meziválečné dožínky.

Miroslava Bobková ve školním divadle.

Krňanský rod Kudrnů

Svážení úrody z Marše pod Slapnicí, kolem roku 1939.

Statek na Slapnici kolem roku 1915.

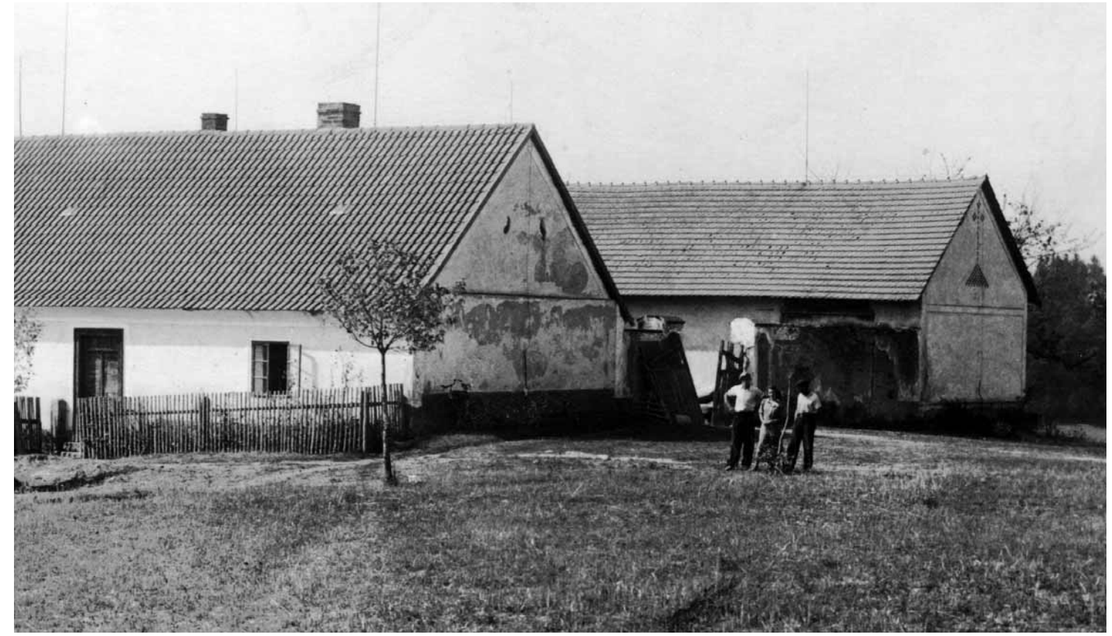

Statek na Slapnici.

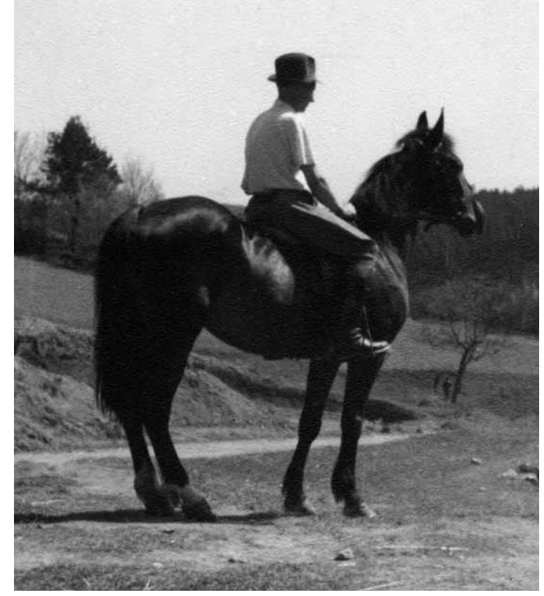

Hospodář Antonín Kudrna, rok 1940, před vystěhováním obce SS jednotkami.

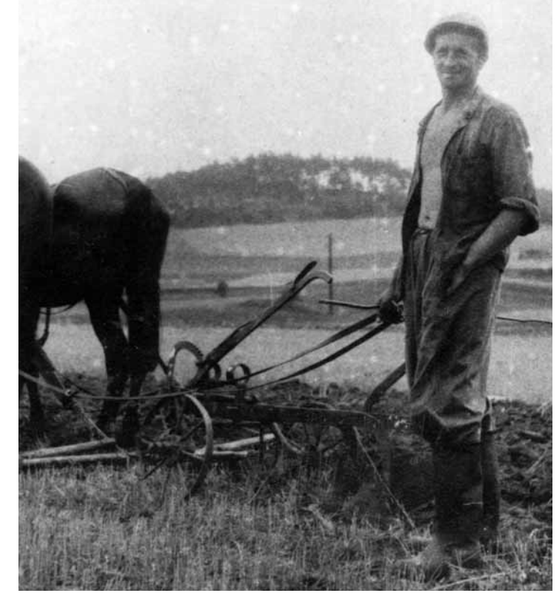

Antonín Kudrna, kolem roku 1940.

Krňanský rod Petrášků

Rodina Petrášků.

Rod Petrášků.

Rod Petrášků.

Pole pod Slapnicí, období kolem 1930.

Rod Petrášků.

Pohřeb Bohumila Kudrny, krňanského rodu Kudrnů spřízněného s rodem Petrášků.

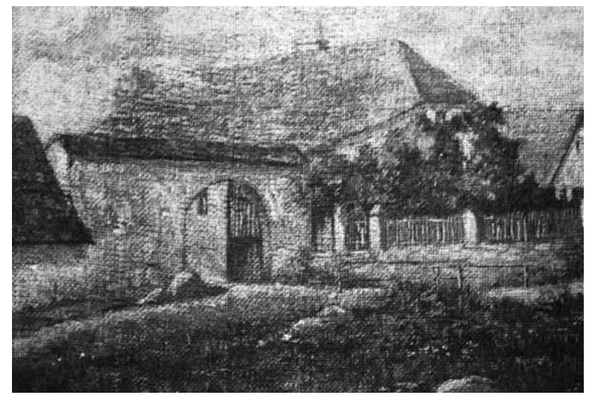

Statek Jaromíra Petráška na obraze a ve skutečnosti.

Statek Jaromíra Petráška, původní vjezd do statku.

Krňanský rod Stibůrků

Předválečné foto celé rodiny Stibůrkových: František 1893–1958, František syn 1925–1980 vedle něho dcera Marie 1923–1942 a maminka Marie 1893–1963.

Pavel Stibůrek vzpomíná:

„Rod Stibůrků „z křižovatky“ byl pokračovatelem rodu Krňanských, kam se začátkem vzniku první republiky přiženil František Stibůrek (nar. 1893), z rodu Stibůrkových „od Rybníčku“. S ženou Marií (nar. 1893) rozenou. Krňanskou měli dvě děti. Františka (nar. 1925) a dceru Marii.“

Ve válečných letech byla rodina vystěhována do Borku u Jílového. Začátkem padesátých let se František oženil s Libuší, roz. Fischerovou, a z tohoto svazku vzešly dvě děti Pavel (nar. 1953) a Libuše (nar. 1955). Jejich rodiny jako celý rod Stibůrků dále žije na původním statku na staré keltské křižovatce. I když již nehospodaří a po přestavbě statek využívají obě rodiny jen k rekreaci.

Mařenka s Františkem a loveckým psem jménem Tref. Foto přibližně z roku 1929.

Zleva: Josef Krňanský, bratr Marie, rodák z této usedlosti s manželkou Annou. Dále František s rodiči Františkem Stibůrkem a Marií, roz. Krňanskou. Foto přibližně z roku 1944.

Krňany, letecký snímek, r. 2010.

KRŇANSKÁ ŠKOLA

Zápis ze školní kroniky Vysokého Újezda: Dne 25. září 1925 položen byl základní kámen ke stavbě samostatné, jednotřídní obecné školy v Krňanech.

Statek Jaromíra Petráška v roce 1905, kdy byla v Krňanech zřízena expozitura školy z Vysokého Újezdu. Děti tak již nemusely v zimě z Krňan chodit několik kilometrů v pliskanicích do újezdské školy.

Krňany, škola kolem roku 1929.

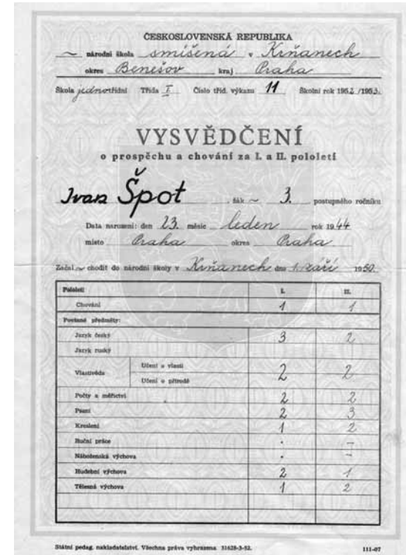

ČESKOSLOVENSKÁ REPUBLIKA
~ národní škola smíšená v Krňanech
okres Benešov kraj Praha
Škola soukromá Třída I. Číslo třídního výkazu 11 Školní rok 1952./1953.

VYSVĚDČENÍ
o prospěchu a chování za I. a II. pololetí

Ivan Špot žák 3. postupného ročníku
Datum narození: dne 23. měsíc leden rok 1944
místo Praha okres Praha
Žádal chodit do národní školy v Krňanech od 1. září 1950.

Pololetí:	I.	II.
Chování	1	1
Povinné předměty:		
Jazyk český	3	2
Jazyk ruský		
Vlastivěda – Učení o vlasti	2	2
Vlastivěda – Učení o přírodě		
Počty a měřictví	2	2
Psaní	2	3
Kreslení	1	2
Ruční práce	-	-
Náboženská výchova	-	-
Hudební výchova	2	1
Tělesná výchova	1	2

Státní pedag. nakladatelství. Všechna práva vyhrazena. 31628-3-52. 111-07

Pololetí:		I.	II.
Nepovinné vyučování:			
Zájmové kroužky	I)	-	—
	II)	-	—
	III)	-	—

Zameškané půldny	omluv.	15	9
	neomluv.	-	—
Vysvědčení vydáno dne		31. ledna 1953	30.6.1953

Je způsobil/a postoupit do čtvrtého postupného ročníku.

Pololetí	Podpisy: Ředitel Ředitel školy	Třídní učitel	Rodičů nebo jejich zástupců
I.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
II.	[illegible]	[illegible]	[illegible]

Ve Praze dne 4. 7. 1953 [illegible]

STUPNICE ZNÁMEK:

	1	2	3	4	5
Chování:	velmi dobré	uspokojivé	méně uspokojivé	nevyhovující	—
Prospěch:	výborný	chvalitebný	dobrý	dostatečný	nedostatečný
Zájmové kroužky:	pracovalo/a úspěšně	pracovalo/a	—	—	—

Ivan Špot, jeho rodiče vedli hospodu na osadě Dvacátá míle. Vysvědčení je z krňanské školy z roku 1952.

Školní tabule.

Školáci z Krňan a okolí, kteří navštěvovali v minulém století základní školu v Krňanech

Řídící učitel národní školy v Krňanech pan Vávrovský, období 1953–54.

Uprostřed tabla Josef Zvelebil, řídící učitel a dlouholetý kronikář obce Krňany.

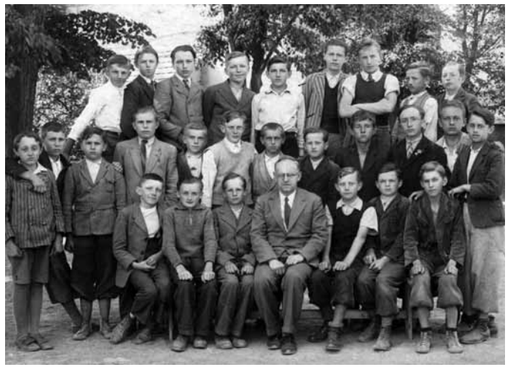

HOSPODA U ZAVADILŮ / U TŮMŮ

1. Přeučil Ant. z Kopečku
2. Brabec Václav
3. Brabec Bohuš
4. Očůatka Josef
5. Piskáčková Jana
6. Padevětová Marie roz.Tošnerova ze Suché louky
7. Stibůrková Anežka, roz.Pertliková od Křížku
8. Pertlík Václav
9. Pešková z Krnan
10. Krnanská Františka
11. Buriánová
12. Kabeláčová Frant. roz. Zavadilová
13. Papírník Jan z Marše
14. Burián Josef
15. Šimáčková Barbora roz. Uhrová
16. Bartáková Marie roz. Zimova
17. Bartáková Anežka provd. Hňupová
18. Heháková Anežka roz. Buriánová
19. Bartáková Myrie + svobodna
20. Vopálenská Josefa
21. Očůatková Anežka roz. Povolná
22. Sýkorová Albína roz. Uhrová
23. Stibůrková Marie roz. Krnanská
24. Dolejšová Marie roz. Padevětová
25. Pikousová Růžena roz. Hrábková
26. Kulhavá Barbora roz. Lemochová
27. Krnanská Marie
28. Barták Antonín z Třebsína
29. Sebková roz. Krnanská
30. Babinák
31. Ožíková Marie roz. Papírniková z Marše
32. Přeučilová Františka
33. Dolejšová Anna roz. Hopová
34. Suková Růžena roz. Pešková
35. Šťastná Anna rozvedená Přesličková, roz. Piskáčková
36. Elingrová Marie, rozved. Nechvátalová roz. Kulhavá
37. Volešáková Anna roz. Kulhavá
38. Sýkorová Božena roz. Rabyňáková

Dokumentární foto před hospodou pana Fr. Zavadila roku 1908 s jmenným soupisem obyvatel Krňan před I. světovou válkou, Původní kronika Krňan.

Úprava silnice před hospodou pana Zavadila/ později Tůmova kolem roku 1925.

Zavadilova/Tůmova restaurace po dvě století pokračuje v tradici keltské křižovatky. Místo svou polohou na vrcholu stoupání od řeky Sázavy a na sestupu k řece Vltavě vždy vybízelo k odpočinku.

KRŇANY
A NÁRODOPISNÉ SLAVNOSTI

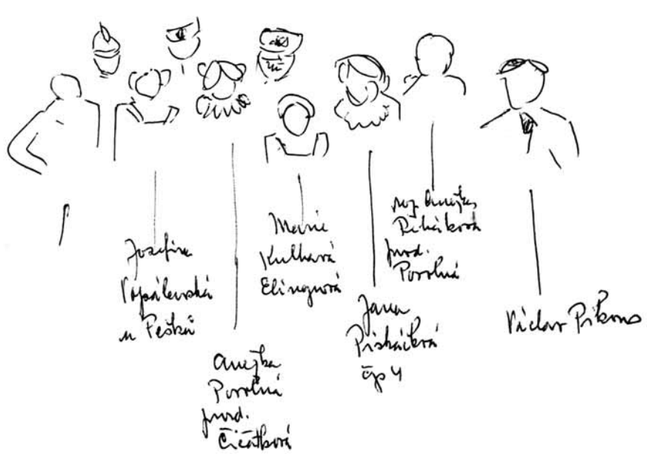

Unikátní snímek slavnosti z roku 1912 v Krňanech. Popiska s vyjmenováním občanů Krňan. Kronika Krňan, Teletína, Třebsína.

Národopisné slavnosti roku 1935 za účasti krňanských občanů.

Národopisné slavnosti roku 1935 za účasti krňanských občanů.

KRŇANY ZA II. SVĚTOVÉ VÁLKY

Nouzové přistání 1941

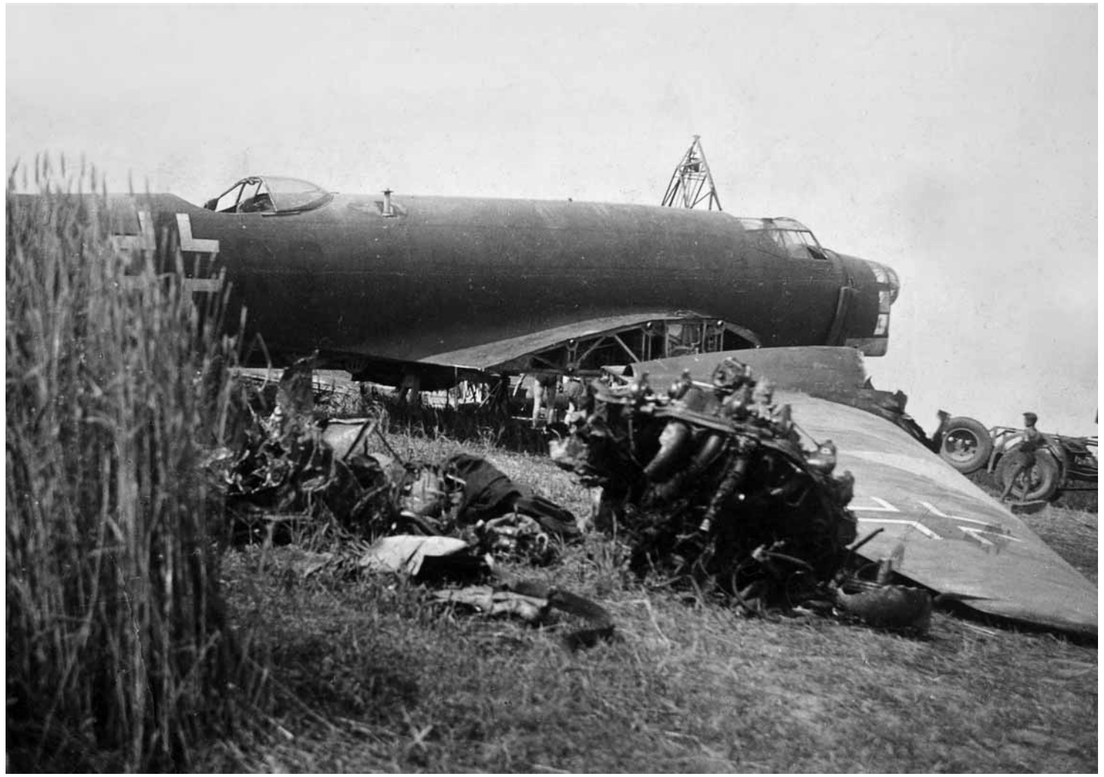

Unikátní fotografie z II. světové války z obce Krňany

Jedná se o stroj Junkers Ju-86 a po přepadení Polska Německem se ukázalo, že tyto stroje jsou horší než He-111 a byly staženy z první linie. V roce 1941 využívaly typ letadla na fotografii německé dopravní nebo týlové jednotky… V případě letadla na fotografii se asi jednalo o nouzové přistání.

Vznik fotografie:
Bohuslav Párys z Václavic se jako malý kluk dozvěděl o pádu letadla v Krňanech a jednu letní neděli v roce 1941 se vypravil s kluky z vesnice podívat na vrak letounu. Při této příležitosti byla fotografie pořízena.

Václav Oktábec z Třebsína vzpomíná:
… Letadlo mělo potíže již nad Třebsínem, pod hospodou u Novotných na skalce dopadl jeden motor a pak se ještě dostal přes kopec a dopadl u dnešního fotbalového hřiště v sousedních Krňanech.

Kronika Krňan

Zapsal Antonín Piskáček z Krňan, č. p. 8

DOBOVÉ DOKUMENTY Z ARCHIVU MIROSLAVY PELÍŠKOVÉ, KRŇANSKÝ ROD BOBKŮ

„Viktoria!! Deutschland siegt an allen Fronten ! Vítězství !! Německo vítězí na všech frontách." Označení, kterým byla za II. světové války popsána celá Evropa. I Krňany na křižovatce.

Po Josefu Bobkovi byl zvolen za starostu obce Krňany František Stibůrek, č. 36 a 28. září r. 1929 převzal obecní úřad. Za jeho úřadování byla postavena silnice Teletín Šatovka a zregulován potok přes Krňany. V roce 1936 předal obecní úřad Františku Sukovi a tehdy již v Německu se projevoval nedostatek potravin a připravovali se na válku.

V roce 1938 v září byla vyhlášená mobilizace v naší republice. Do čtyřiceti let vojáci musili narukovat. Pak přijel do naší republiky nějaký diplomat z Anglie jménem Runciman a projednával spory s naší Československou republikou a Německem. Dobrovolně bylo Němcům dáno poněmčelé území ve výměře 28 680 km² a 3 653 292 obyvatel. Maďaři nám vzali 11 830 km² a 1 027 450 obyvatel Poláci si vzali. Těšínsko 1 086 km² a 241 698 obyvatel. Nejvíce nám tehdy vzali naší Českou zemi totiž od jihu Jindřichového Hradce k Českým Velenicům, Hory Novohradské, celá Šumava, na západě Český les až k Plzni. Plošina Tepelská, hory Doupovské, císařský les, Krušné hory, část středohoří u Litoměřic, hory Lužické, Krkonoše, hory Orlické, hory Bystřické, většinou samé lesy, kde káceli dříví a o závod vozili do Německa. A pak nám vzali několik tisíc železničních osobních a nákladních vozů, několik set lokomotiv. A Němci se s tím nespokojili a patnáctého března 1939 vtrhli do naší republiky beze vší obrany. Naše vojáky odzbrojili a poslali domů a hned zabrali všecky vojenské zásoby a výzbroj celé československé armády, která byla odhadnutá asi na padesát dva a půl miliardy č. s. k. a prvního září 1939 začala válka německá s Polskem, 1940 s Francií a Anglií, pak s Jugoslávií, dále s Ruskem a Amerikou.

Nyní naše Česká zem byla pod německou diktaturou. Neválčili jsme s nimi ani proti nim, ale zato jsme museli pro ně pracovat a odvádět dobytek, prasata, mléko, vejce, husy, drůbež a obilí. 15. března 1942 byla vyvěšená vyhláška v naší obci, že se musíme vystěhovat se vším inventářem, mrtvým i živým. Ten nářek občanů k nepopsání. Do 15. září jsme museli být pryč. Byly zřízené vystěhovalecké kanceláře, kde se lidé hlásili po nějakém ubytování. Kde se lidé nestěhovali, měli více místa, museli to pronajmout – a to někde dosti neradi pronajímali – vždy pronajali to nejhorší. Jak pozemky, tak i byty.

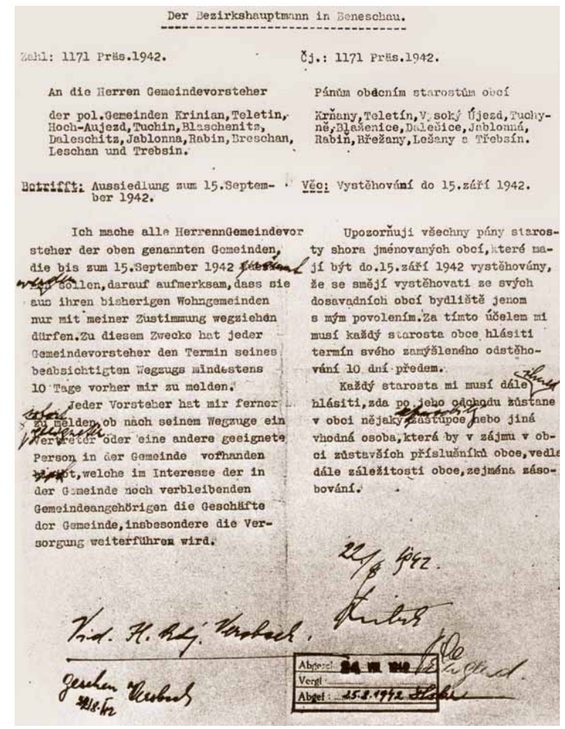

Der Bezirkshauptmann in Beneschau.

Zahl: 1171 Präs.1942.

An die Herren Gemeindevorsteher der pol.Gemeinden Krinian,Teletin, Hoch-Aujezd,Tuchin,Blaschenitz, Daleschitz,Jablonna,Rabin,Breschan, Leschan und Trebsin.

Betrifft: Aussiedlung zum 15.September 1942.

Ich mache alle HerrenGemeindevorsteher der oben genannten Gemeinden, die bis zum 15.September 1942 [illegible] werden, darauf aufmerksam, dass sie aus ihren bisherigen Wohngemeinden nur mit meiner Zustimmung wegziehen dürfen.Zu diesem Zwecke hat jeder Gemeindevorsteher den Termin seines beabsichtigten Wegzuges mindestens 10 Tage vorher mir zu melden.

Jeder Vorsteher hat mir ferner zu melden, ob nach seinem Wegzuge ein Verwalter oder eine andere geeignete Person in der Gemeinde vorhanden ist, welche im Interesse der in der Gemeinde noch verbleibenden Gemeindeangehörigen die Geschäfte der Gemeinde, insbesondere die Versorgung weiterführen wird.

Č.j.: 1171 Präs.1942.

Pánům obecním starostům obcí Krňany,Teletín,V.soký Újezd,Tuchyně,Blaškenice,Dalešice,Jabloná, Rabín,Břežany,Lešany a Třebsín.

Věc: Vystěhování do 15.září 1942.

Upozorňuji všechny pány starosty shora jmenovaných obcí, které mají být do.15.září 1942 vystěhovány, že se smějí vystěhovati ze svých dosavadních obcí bydliště jenom s mým povolením.Za tímto účelem mi musí každý starosta obce hlásiti termín svého zamýšleného odstěhování 10 dní předem.

Každý starosta mi musí dále hlásiti,zda po jeho odchodu zůstane v obci nějaký zástupce nebo jiná vhodná osoba,která by v zájmu v obci zůstavších příslušníků obce,vedla dále záležitosti obce,zejména zásobování.

22/8 1942.

Abgesandt: 24. VIII. 1942
Vergl.
Abgel.: 25.8.1942

Autentický leták, který byl psán ještě špatnou češtinou, datovaný 22. 8. 1942, oznamoval povinnosti starostů na prvních vystěhovávaných územích. Sem patřily především Krňany proměňované na SS HOF. Zásobovací statek cvičiště SS.

Tak naši občané z Krňan byli vystěhovaní v sedmnácti okresích. Někteří se stěhovali dvakrát až třikrát, když nemohli s těmi domácími vydržet. Mnoho věcí se stěhováním zničilo, rozbilo, ztratilo a rozkradlo.

Obilí se ve žních posekalo a z polí se vozilo pryč nevymlácené. Kdo to měl blíže, vozilo se povozy s koňmi, kdo to měl dál, byly k dispozici nákladní automobily.

Také se stěhovali naši občané až 100 km ba i více. Nebyla to práce snadná. Veliká starost a námaha, k posledu někteří lidé ani nespali a stěhovali se v noci a nyní ten

Autentický snímek odvážení úrody ze statku rodu Kudrnů na Slapnici během léta 1942, v době nuceného vystěhování z obce Krňany na Koblasko.

celý plac byl určen pro vojenské německé cvičiště. Mnoho a mnoho vojenských oddílů bylo zde vždy několik neděl na cvičení a odtud jeli na frontu a zase přišli jiní cvičit. Nikdo nesměl na ty zabrané pozemky a vesnice vkročit pod velkým trestem.

V naší obci Krňany byl z těch lepších pozemků zřízen dvůr a na horších pásli dobytek a byli sem nastěhovaní lidé odjinud, kteří tu práci polní museli dělat. Ti lidé majetky naše nešetřili. Mnoho lidu myslelo, že se již s domovem neshledáme a také zase lidé vystěhovaní neztráceli naději, že přijde čas a půjdem domů zas.

Němci již ku konci války měli hlad a byli utahaní a stále utíkali před ruskou armádou. K posledu se Němci stahovali na Prahu, kterou chtěli rozbít, zapálit a lid vyvraždit, ale Pražané byli velcí hrdinové. Nelekli se a urputně kladli odpor Němcům. Zabarikádovali ulice, vytrhali dlažby a nadělali z kamení vysoké hráze, aby na ně Němci nemohli s tankami a pancéřovými auty. Pražané se zmocnili jejich vojenského skladiště s puškama a střelivem.

A nyní nastaly hrozné dny, kdy Pražané volali rozhlasem stále o pomoc. Tyto kruté dny byly 6. 7. a 8. května 1945. Všichni jsme očekávali oznámení kapitulace Německa.

V noci na 9. května přesně ve 2 hodiny 10 minut byl přečten historický doklad o bezpodmínečné kapitulaci Německa a prohlášení 9. května svátkem vítězství. Ale německá armáda generála Šernera (Schörnera) rozkazu neposlechla. Vraždili a bořili Prahu dále až do půl osmé hodiny ráno, kdy přijela první ruská armáda do Prahy.

Seznam občanů z Krňan podle domovních čísel, kde byli vystěhovaní v roce 1942 až do roku 1945

1. *Josef Tůma, hostinský, Petrov č. 25 – okres Jílové*
2. *František Krňanský, Masečín – Zbraslav*
3. *František Suk, Mirošovice, Ostrov 7 – Kutná Hora*
4. *Antonín Petrášek, Brtnice č. 11 – Jílové*
5. *Stanislav Šimáček, Všešimy č. 18 a 50 – Říčany*
6. *Josef Stibůrek, Davle č. 27 – Zbraslav*
7. *František Pešek, Všešimy č. 11 – Říčany*
8. *Antonín Piskáček, Kam. Přívoz č. 110 – Jílové*
9. *Václav Rabiňák, Kam. Přívoz – Jílové*
10. *Barbora Rabiňáková, Bratřínov č. 21 – Zbraslav*
11. *František Petrlík, Okrouhlo č. 35 – Jílové*
12. *Josef a Blažej Bobek, Hvozdnice – Zbraslav*
13. *Josef Tošner, Luka č. 38 – Jílové*
14. *Josef Tošner výměnk., Studený – Jílové*
15. *Václav Barták, Petrovice č. 13 – Sedlčany*
16. *Václav Hrábek, Křížkův Újezdec č. 7 – Jílové*
17. *František Hubička, Kam. Přívoz č. 22 – Jílové*
18. *František Zikán, Jesenice č. 16 – Praha*
19. *Josef Luksemburk, Hraštice č. 12 – Příbram*
20. *Rudolf Tošner, Klečaty č. 18 – Třeboň a ul. Vožiče č. 19 okr. Tábor*
21. *Antonín Adam, v Háji u Netvořic – okres Benešov*
22. *Jan Rabiňák, Rovina č. 26 – Sedlčany*
23. *Josef Barták, Petrov č. 21 – Jílové*
24. *Marie Pertlíková, Babice – okres Říčany*
25. *Antonín Kudrna, Koblasko č. 2 – Kutná Hora*
26. *Marie Brabcová, Okrouhlo č. 83 – Jílové*
27. *Václav Hrubín, Nepomuky č. 24 – Přeštice*
28. *František Hrubín, Koblasko č. 24 – Kutná Hora*
29. *František Padevět, Pabožek u Štěchovic – Zbraslav*
30. *Albína Šebková, Krámy u Nov. Knína – Příbram*
31. *Václav Barták, Skoupá č. 29 – Sedlčany*
32. *Antonín Barták, Mokřany – Sedlčany*
33. *Josef a Karel Zíma, Kozmice č. 22 – Benešov*
34. *Jan Stibůrek, Podol – Praha*
35. *František Stibůrek, Borek č. 1 – Jílové*
36. *Jan Uher, Krámy a Buková – Příbram*
37. *Josef Pikous, Křížkův Újezdec č. 5 – Jílové*
38. *Václav Pikous, Krhanice – Jílové*
39. *Antonín Dolejš, Jílové č. 193 – Jílové*
40. *Josef Stibůrek, Všešimy č. 11 – Říčany*
41. *Václav Stibůrek, Třešnice – Zbraslav*

42. *Václav Zeman, Podmoky č. 27 – Sedlčany*
43. *Josef Padevět, Věřice č. 6 – Benešov*
44. *Václav Skalický, Okrouhlo č. 67 – Jílové*
45. *Bohumil Kulhavý, Studený č. 67 – Jílové*
46. *Jan Heřman, Kytín č. 40 okr. Příbram a Čisovice – Praha*
47. *František Kulhavý, Štěchovice 114 – Zbraslav*
48. *Karel Elingr, Štěchovice 114 – Zbraslav*
49. *František Povolný, Krásná Hora – Sedlčany*
50. *Marie a Boh. Bartákovi, Měcholupy Horní – Praha*
51. *Rudolf Hubička, Kam. Přívoz č. 22 – Jílové*
52. *Bohumil Řehák, Krásná Hora – Sedlčany*
53. *Josef Burian, Jílové – okres Jílové*
54. *František Novotný, kovář, Velká Lečice č. 19 – Příbram*
55. *Josef Rákosník, Masečín č. 120 – Zbraslav*
56. *František Pokorný, Pětihosty č. 41 – Jílové*
57. *Josef Čičatka, Arneštovice č. 29 – Votice*
58. *Škola, celý školní inventář byl odvezen ve Vranově – Benešov*
59. *Václav Kulhavý, truhlář, Luka č. 73 – Jílové*
60. *Václav Barták, Luka č. 42 – Jílové*
61. *Josef Kulhavý v Bojových – Zbraslav*

Soupis občanů zde napsaný se rozumí tak, že celá rodina napsaného byla vystěhovaná a s ním jinde ubytovaná.

Prošel jsem jen částečně vystěhovaný kraj po převratu od řeky Sázavy, podle řeky Vltavy k Sedlčanům a zpět k státní silnici Votice, Bystřice, Benešov, Poříčí u Sázavy. Podle hranic kraje vystěhovaného každých 200 metrů byla tabule „Vstup zakázán před přísným trestem“. Kraj ten byl jako zakletý a mrtvý, jako by tu ovanula smrt. Němci nejen že přišli s válkou, ale ještě i vyhlazení měli v plánu nás všech a všeho českého. A právě ten kraj mezi řekou Sázavou a Sedlčany měl být takový výpadní bod. Mělo to být jakési jejich jádro, přímo v srdci Čech.

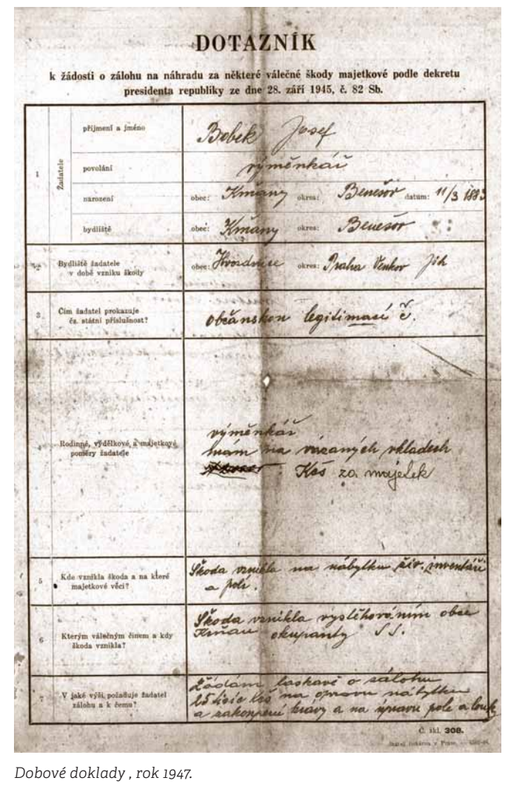

DOTAZNÍK

k žádosti o zálohu na náhradu za některé válečné škody majetkové podle dekretu presidenta republiky ze dne 28. září 1945, č. 82 Sb.

1 Žadatele	příjmení a jméno	Bobek Josef
	povolání	výměnkář
	narození	obec: Krňany okres: Benešov datum: 11/3 1873
	bydliště	obec: Krňany okres: Benešov
2 Bydliště žadatele v době vzniku škody		obec: Hvozdnice okres: Praha Venkov jih
3 Čím žadatel prokazuje čs. státní příslušnost?		občanskou legitimací č.
4 Rodinné, výdělkové a majetkové poměry žadatele		výměnkář bram na úrovných základech Kůs za majetek
5 Kde vznikla škoda a na které majetkové věci?		Škoda vznikla na nábytku, zvonařů a poli.
6 Kterým válečným činem a kdy škoda vznikla?		Škoda vznikla vystěhováním obce Krňan okupanty SS.
7 V jaké výši, požaduje žadatel zálohu a k čemu?		Žádám laskavě o zálohu 15 tisíc lis na opravu nábytku a zakoupení krmiv a na úpravu pole a louky

č. tisk. 208.

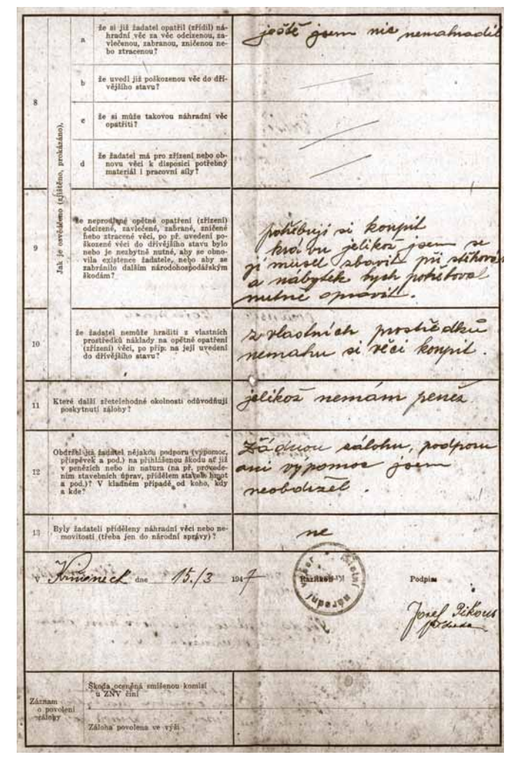

8 a	že si již žadatel opatřil (zřídil) náhradní věc za věc odcizenou, zavlečenou, zabranou, zničenou nebo ztracenou?	ještě jsem nic nenahradil
b	že uvedl již poškozenou věc do dřívějšího stavu?	
c	že si může takovou náhradní věc opatřiti?	
d	že žadatel má pro zřízení nebo obnovu věci k dispozici potřebný materiál i pracovní síly?	—
9 Jak je zvláštního (jiného, prokázáno).	že neprodlená opětné opatření (zřízení) odcizené, zavlečené, zabrané, zničené nebo ztracené věci, po př. uvedení poškozené věci do dřívějšího stavu bylo nebo je neabytně nutné, aby se obnovila existence žadatele, nebo aby se zabránilo dalším národohospodářským škodám?	požádaj si koupit krávu jelikož jsem se jí musel zbavit při stěhování a nábytek bych potřeboval nutně opravit.
10	že žadatel nemůže hraditi z vlastních prostředků náklady na opětné opatření (zřízení) věci, po příp. na její uvedení do dřívějšího stavu?	z vlastních prostředků nemohu si věci koupit.
11 Které další zřetelehodné okolnosti odůvodňují poskytnutí zálohy?		jelikož nemám peněz
12 Obdržel již žadatel nějakou podporu (výpomoc, příspěvek a pod.) na přihlášenou škodu ať již v penězích nebo in natura (na př. úhrnem stavebních oprav, přídělem stavebního kupónu a pod.)? V kladném případě od koho, kdy a kde?		Žádnou zálohu, podporu ani výpomoc jsem neobdržel.
13 Byly žadateli přiděleny náhradní věci nebo nemovitosti (třeba jen do národní správy)?		ne
v Krňanech dne 15/3 1947		Podpis Josef Pikous
Záznam o povolení zálohy	Škoda ocenená smíšenou komisí u ZNV činí	
	Záloha povolena ve výši	

Dobové doklady , rok 1947.

Už hned v kraji jsou mrtvé domky, ale ten vnitřek – holé čtyři stěny. Jen tu a tam někdo z těch, kteří se vrátili, koutek si chystají v těch zpustošených místnostech. Všechno až do základů je vyrabováno, vykucháno, zničeno. Domky a hlavně tam dál k Třepcínu přes Krňany a dále a dále jsou bez oken, bez dveří, stropy rozpukány, zdě rozpraskány, otlučeny, příčky vybourány, podlahy vytrhány, zahrádky zničeny, ploty spáleny – a tehdy byly tu útulné vesničky. A dnes? – Zpustošení. Holé nic. Ba byly to nepopsatelné scény tehdy, když přišel ten rozkaz, ta esesácká zlovůle, ten rozkaz – ven! Ti první, kteří se stěhovali, směli si ještě vzít sebou dobytek, nábytek a živobytí a ti pozdější jenom raneček, trochu toho prádla a šatů a nic víc. Později byly lhůty tak krátké namnoze i hodinové a nebo hned ven! Na rozkaz i v noci. A zatím co oni odcházeli se svými ranečky, ta nacistická cháska se tam roztahovala jako doma.

Jak ta mrtvá krajina vypadala. Jako by celé stovky let zde uplynuly. A přece jsou to pouhá tři leta. A ta tři leta stačila, aby se celá ta krajina stala neplodnou sutinou. Lány neobdělané země, tisíce hektarů, 760 čtverečních kilometrů, vše pusté. Ovocné stromy na 80 procent zničeny. Všechno pole zaschlé, umírající, jako by mor přešel tou krajinou, ten jejich esesácký mor. Vyrabováno 210 obcí a osad. A náhrada, kterou dostávali třebas rolníci? Pakatel.

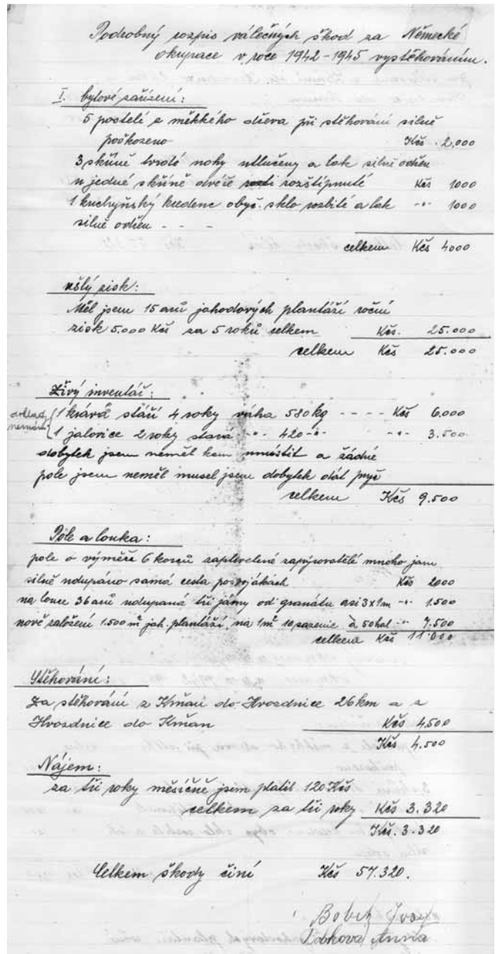

Podrobný soupis válečných škod za německé okupace v roce 1941–1945 vystěhovaném.

I. bytové zařízení:
6 postelí z měkkého dřeva při stěhování silně poškozeno Kčs 2.000
3 skříně tvrdé nohy sklíženy a lak silně ochuzen
1 jedna skříně dveře rozdělány horší jmenlé Kčs 1000
1 kuchyňský kredence obyč. sklo rozbité a lak silně ochuzen - - - -- 1000
celkem Kčs 4000

ušlý zisk:
Měl jsem 15 arů jahodových planiček roční zisk 5.000 Kčs za 5 roků celkem Kčs. 25.000
celkem Kčs 25.000

Živý inventář:
odhad 1 krávě stáří 4 roky váha 500 kg - - - Kčs 6.000
1 jalovice 2 roky stará -- 420 -- -- 3.500
dobytek jsem neměl kam umístit a žádné pole jsem neměl musel jsem dobytek dát pryč
celkem Kčs 9.500

Pole a louka:
pole o výměře 6 korců zapleveleno zanjuvostlé mnoho jsem silně nedupáno samá cesta po rýhách Kčs 2000
na louce 36 arů nedupaná tři jámy od granátu asi 3x1m -- 1500
nové zabrání 1500 m jak planiček na 1m 15 pazuch à 50 hal -- 7.500
celkem Kčs 11.000

Vystěhování:
za stěhování z Krňan do Ostrovnice 26 km a z Ostrovnice do Krňan
Kčs 4.500
Kčs 4.500

Nájem:
za tři roky měsíčně jsem platil 120 Kčs
celkem za tři roky Kčs 3.320
Kčs 3.320

Celkem škody činí Kčs 57.320.

Bobek Josef
Bobková Anna

Dobový dokument, soupis škod souvisejících s vystěhováním na statku rodu Bobků.

A nyní, jak těžké jsou znova ty začátky, ba někdo jen začíná s holýma rukama. Vždyť není hřebíku, prkna, cihel, vápna a nikde ničeho, ba ani lidí není, aby pomohli a hlavně úřady by měly chápat ba rychle chápat, když se ti lidé na ně obracejí, alespoň to nejnutnější poskytnout. Vždyť i ten národní výbor zde začínal s holýma rukama. Všecky knihy a záznamy jsou pryč, není ani kus papíru, není ničeho ba doslova ničeho. Teď ještě jsme i domovskou příslušnost ztratili a s tím jsou potíže.

V roce 1946 v květnu byla opravená kaplička v Krňanech s přičiněním zdejší mládeže a koupen byl nový zvonek. Roku 1946 dostal hasičský sbor v Krňanech novou motorovou požární stříkačku a roku 1946 v červnu začal jezdit první autobus z Krňan do Benešova. Odjížděl ráno v 6h.20min. z Krňan a navečer přijel v 17h.30min. do Krňan. Nouzová garáž byla pod kůlnou pro autobus v čísle 3 a roku 1947 byla sbudovaná garáž z bývalé Šebkové hospody. Odhalení pomníku padlých ve světové válce 1914–1918 a 1939–1945 v Krňanech v květnu r. 1947. Roku 1945 byla započatá stavba elektriky v Krňanech. Pro nedostatek materiálu po válce a nedbalého podnikatele a pracovních dělníků s velikou námahou byla rozsvícena 19. prosince 1947. A kdyby občané nebyli požádali o pracovní brigádu, tak snad se ta práce protáhla až do roku 1949.

Rok 1947 byl suchý. Nepršelo od konce dubna až do půl listopadu. Velké horko bylo v létě tak, že mnoho stromů ovocných a lesních uschlo. Dobytek nebylo čím krmit, mnoho dobytka se pro nedostatek píce muselo prodat a odporazit. Obilí a bramborů se moc málo urodilo. Pšenice a žito a jiné plodiny se dovážely k nám z Ruska, Rumunska a Maďarska. Nebylo pamětníka, aby pamatoval tak veliké sucho, jaké bylo v roce 1947.

Roku 1947 v červnu byl zaveden do naší obce Krňan telefon a hovorna umístěna v čísle 1. v hostinci Josefa Tůmy.

Bývalý statek rodu Suků, kteří se již po II. světové válce do Krňan nevrátili. Po válce zde byl Místní národní výbor a po roce 1989 Obecní úřad. Foto, poválečné období.

Poškození za okupace

Po návratu vystěhovalců do Krňan byla většina stavení zničena, okna, dveře, střechy, ploty rozbity a rozkradeny. Škoda obrovská, která se nedá ani přesně odhadnouti. Nejvíce postižené domy: Hostinec čp. 31. téměř úplně pobořen, čp. 24. Fr. Lžičaře k neobývání, dveře, okna a vnitřek úplně zničen, čp. 17 p. Luxemburga v Luhu pobořen, čp. 21. A. Adama zničen, čp. 49. M. Bartákové bez oken, dveří, zařízení zničeno, čp. 27. M Brabcové v rozvalinách, bez střechy, dveří, oken a vnitřku. Ploty dřevěné téměř všude zmizely, i zděné ploty a vrata všude pobořeny. Čís. popisné 3. p. Luka utrpěla též, ale poněvadž se nepřistěhoval a stavení bylo pusté, chátralo a co nebylo zničeno za okupace, bylo rozbito a rozneseno později, takže v r. 1948 jest obytné stavení téměř k neobývání a vnitřek úplně zpustlý bez oken, dveří, kamen, střecha zničena.

Také škola, ač byla obydlena, velmi utrpěla, poněvadž se o její udržování nikdo nestaral. Od revoluce až do února 1946 se v ní nevyučovalo. Teprve 15. února začal zde vyučovati Josef Zvelebil, říd. uč. v. v. z Okrouhla, který byl jako legionář za okupace pensionován a byl požádán zdejšími občany p. V. Kulhavým, Jos. Stibůrkem aj., aby se přihlásil ke službě na zdejší škole. Zdejší občané jej sem zdarma odstěhovali svými povozy.

Vyučování započalo na zdejší škole dne 15. února 1946 slavnostním způsobem.

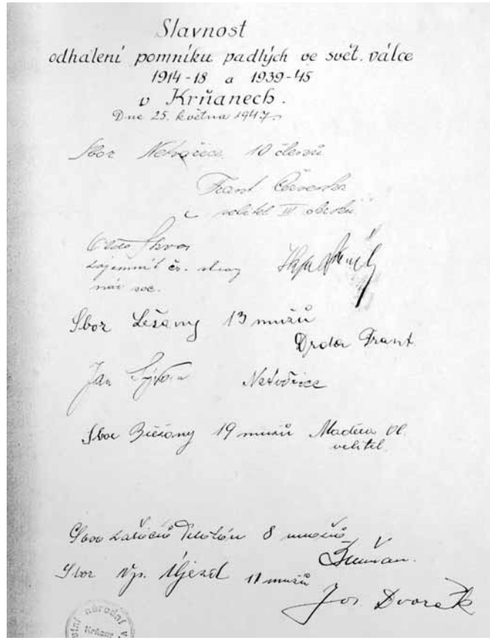

Slavnost
odhalení pomníku padlých ve svět. válce
1914-18 a 1939-45
v Krňanech.
Dne 25. května 1947

Sbor Kozičova 10 členů
František Čeverka
člen vedení III. oddílu
Otto Sirov
zastupitel ór. zbory
mní sve.
Sbor Ležáky 13 mužů
Dvořák František
Jan Lyko Nesvořice
Sbor Žižkany 19 mužů Mádrna Ot.
vedl
Sbor Lažánek Nedvědice 8 mužů
Sbor Vj. Újezd 11 mužů Jos. Dvorak

Krňany, slavnostní odhalení pomníku padlým v obou světových válkách.

OSUD PAMĚTNÍHO KAMENE VĚNOVANÉHO OBĚTEM I. SVĚTOVÉ VÁLKY Z OBCE KRŇANY

Detail původního pomníku padlým v I. světové válce, který je dnes v základech novějšího pomníku padlým z II. světové války. Rok 1941, Muzeum Podblanicka.

Zahynulí za okupace v II. světové válce

Pod kapličkou postaven byl po první světové válce památník padlých z prostého nepravidelného kamene žulového z něhož byla za okupace odstraněna deska se jmény (na rozkaz německých okupačních armád). V květnu 1947 byl pořízen nový památník a původní kámen položen do základů. Tento nový památník zhotovila firma Zábrodský v Benešově. Na desce památníku uvedena pak jména zahynulých občanův první světové válce a za okupace…

Poznámka. Pomníky byly většinou vyvráceny z původních míst a opírány o kapličky. Bylo tomu tak i v Krňanech.

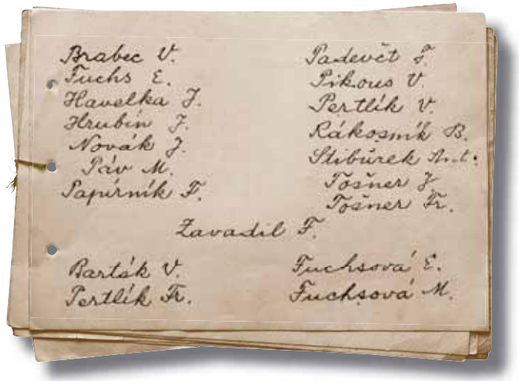

Přepis textu z původní kroniky Krňan s autentiským seznamem jmen padlých spoluobčanů.

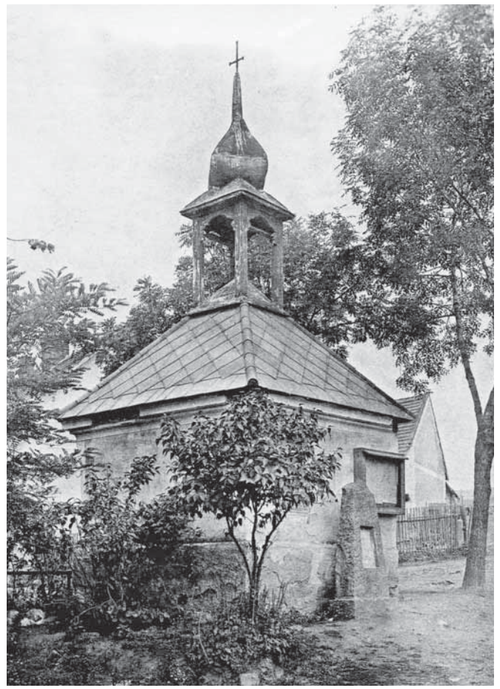

Kaplička Panny Marie v Krňanech s původním památníkem obětí I. světové války. Foto 1941, Muzeum Podblanicka.

Členové SDH Krňany při čestné stráži v roce 2007. Vzpomínková akce k 65. výročí vystěhování obce za II. světové války.

Pomník padlým spoluobčanům v I. a II. světové válce vztyčený v roce 1947.